

Text om Lena Ylipää.

I övre Torneå älvdal ligger byn Lainio vid älven med samma namn. Byn kan man inte bara åka förbi så där utan ärende för vägen slutar där. Här har granarna av vinterns snötyngder muterats till utropstecken. Grenarna håller sig nära stammarna för att inte knäckas av is och snö. Glesheten i landskapet och den låga vegetationen gör att man här känner sig nära himlen. Det var kanske därför som Lena Ylipää flyttade tillbaka till släktgården från Stockholm efter studierna. - Jag lever faktiskt ett mer varierat liv här än i storstaden, säger hon själv.

Tornedalen har alltid burit på en motsägelse, där lever man i Sverige men har finska som modersmål. Där är man politiskt djupröd samtidigt som man är bokstavstroget religiös. Där gläder man sig med bävan utan att klaga. Uppväxten i denna paradoxala finstalande och av sträng lestadiansk religiositet präglade bygd har satt djupa spår i Ylipääs konst. Från att ha skolats i Stockholm på Konstfack till konsthantverkare i metall har hon efter hemflytten återkommit till sina rötter och arbetat mer med verk som handlar om traditioner och attityder. De lestadianska dygderna - tro och familj, arbete och flit, samt omtanke och generositet har hon som utgångspunkt i många av sina verk. Hon upptäckte också att historien mest handlade om de tornedalska männen och deras insatser. De fanns få gestaltningar som gav uttryck för kvinnornas betydelse för samhälle och gemenskap, därför har hon medvetet valt det perspektivet i många av sina arbeten. Utifrån det självupplevda under sin uppväxt kan hon både med respekt men också med humor närma sig sin motivkrets. Det är med glimten i ögat hon i sviten ungarlspoesi kan kommentera det urbana begreppet "singelkultur" upplevd i lestadianismens slagskugga i en trakt där Hellyhansenmodet är det enda gångbara och det är hur långt som helst mellan gårdarna. Här väljer man inte att avstå från att bilda familj, tvärtom, det är en av de traditionella dygderna, men det finns inga kvinnor kvar att gifta sig med. Om de nu inte som Lena Ylipää flyttar tillbaka, för som hon uttrycker det själv "man bor ju helst där ens längtan bort är minst".